

IN MEMORIAM Dr. H. TEN OEVER ¹⁾

Op 23 juli 1957 overleed op 79 jarige leeftijd dr Hendrik ten Oever, oud-hoofdinspecteur, hoofd van de dienst van het Boswezen in het voormalig Ned. Oost-Indië, Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Na zijn vertrek uit de Indische bosdienst in 1933 (in Tectona 1933 schreef F. J. Appelman een „Ten Afscheid” in verband met dit vertrek),

heeft hij nog 24 jaren gewoond in zijn villa „Tectona” te Zeist, alwaar hij ook zijn laatste rustplaats vond.

Een herdenking bij zijn verscheiden zou een plaats gevonden hebben in „Tectona”, het tijdschrift van de Vereniging van Hogere Ambtenaren van het Boswezen in N.O.I., de V.H.A.B.I.N.O.I., waarvan hij erelid en

¹⁾ Wegens de opheffing van „Tectona”, in ons tijdschrift opgenomen. Red.

een der oprichters was. Doch de V.H.A.B.I.N.O.I. is, om bekende redenen, in 1954 ontbonden en Tectona is er niet meer. Vandaar dat aan het Nederlandsch Boschbouw-Tijdschrift een plaats werd verzocht voor een van onze topfiguren.

In november 1956, reeds toen niet meer gezond, woonde hij nog de laatste jaarlijkse bijeenkomst bij van collega's uit de vroegere Indische Bosdienst, het corps, waarop hij trots was en waarvan hij een zo waardig lid was geweest.

Hendrik ten Oever was 22 april 1878 te Zwolle geboren als zoon van een landmeter; de lagere school bezocht hij te Haarlem, de Hogere Burgerschool te Amsterdam. In 1895 ging hij naar de Rijkslandbouwschool, de voorloper van de Landbouwhogeschool, te Wageningen, met de bedoeling houtvester in Ned. Indië te worden, waartoe hij van medio 1897 tot eind 1898 de studie voortzette aan de Forstliche Hochschule te Tharandt, gevolgd door een praktijk bij de bosinrichting in Saksen.

Einde 1899 kwam Ten Oever in Indië aan, waar hij achtereenvolgens in de bosdistricten Tegal - Cheribon - Banjoemas en Preanger - Krawang werd geplaatst. In 1902 werd hij belast met het beheer van het bosdistrict Zuid-Randoeblatoeng en in 1905 met Madioen. In deze beide djatidistricten deed hij de waarnemingen, die hem gelegenheid gaven tijdens zijn eerste Europees verlof de doktersgraad te behalen aan de Staats-wirtschaftliche Fakultät te München op het proefschrift „Die natürliche Verjüngung des Djati”.

Na terugkomst in 1913 werd hij beheerder van West-Preanger en Oost-Preanger. In 1917 werd hij gedetacheerd bij de Bosinrichting mede als tijdelijk vervanger van de met Europees verlof gaande Chef van de Inrichting (Van Deventer), die hij in 1924 definitief zou vervangen. Tevoren ging hij nog een tweede maal met Europees verlof en werd hij nog belast met verschillende functies, waaronder het beheer van het bosdistrict Besoeki.

Vooraf aan de Bosinrichting heeft hij zijn grote werkkraft en kennis gewijd, tot hij in 1930 benoemd werd tot Hoofdinspecteur, Hoofd van de Dienst van het Boswezen, welke positie hij in moeilijke omstandigheden drie jaren met ere vervulde.

Reeds eerder was hij in 1928 lid geworden van de Natuurwetenschappelijke Raad van Ned. Indië en in hetzelfde jaar benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

In 1933 ging hij — zoals vermeld — met pensioen en vestigde zich te Zeist.

Uit dit overzicht blijkt wel, dat Ten Oever op Java werkzaam is geweest, zowel in het gebergtebos als in de djatibossen. Man van grote, algemene belangstelling, was het toch de djati (*Tectona grandis*) en de inrichting van het beheer der djatibossen, waaraan hij zijn bijzondere toewijding schonk. Die bosinrichting werd met grote energie en snelheid voortgezet. De meeste van zijn publicaties hebben betrekking op beheer en inrichting van het djatibosareaal, de waardevolle kern, waaruit de Dienst van het Boswezen van geheel Ned. Indië zich heeft ontwikkeld.

Met name de groei van het djatibosbeheer tot de voorbeeldige constructie, die het had totdat de oorlog met Japan in 1941 onze bemoeienis beëindigde, heeft hij vrijwel geheel meegemaakt en mee gedragen. Zijn vele publicaties in Tectona getuigen daarvan.

Ten Oever was geen collega als een ander, hij was een bijzondere figuur, een man van de oude stijl en zeer bepaald van een eigen stijl.

Toen ik hem voor de eerste maal ontmoette in de winter 1912-1913 was ik student in Wageningen, waar Ten Oever een voordracht kwam houden voor de pas opgerichte Bosbouwstudentenvereniging, waarvan ik de eerste secretaris was; we ontvingen hem daarom op mijn kamer. De laatste keer sprak ik hem op zijn sterfbed, vol berusting, 5 dagen voor zijn overlijden, 45 jaar na die eerste keer. In die tussentijd heb ik hem gekend als directe chef, later als hoogste chef, nog later als oud-collega. Zijn levensstijl bleef in die jaren onveranderlijk dezelfde. Een diepgeworteld plichtbesef, grote stiptheid, ijver en volharding, onkreukbare eerlijkheid en trouw kenmerkten die levensstijl. Wat hij begon, zette hij door en maakte hij af. Met zijn brede kennis was hij een onversaagd verdediger van de belangen van het Boswezen in Ned. Indië.

De V.H.A.B.I.N.O.I. heeft hem hogelijk gewaardeerd en geëerd, onder meer door hem in 1928 te benoemen tot erelid en door in het slotnummer van Tectona 1955 (43e en laatste jaargang) een laatste artikel en een inleiding van hem op te nemen met zijn portret.

Velen hebben hem aan het graf de laatste eer bewezen.

Z. van Doorn

PUBLICATIES VAN DR. H. TEN OEVER.

De kultuur van pilang en trenggoeli. Voordracht houtvesterscongres Djokja; Tectona 1, 1908 (8—25).

Nog eens pilang en trenggoeli. Tectona 1, 1908 (91—93).

De positie der mantri's politie en boswachters bij het Boschwezen. Tectona 1, 1908 (294—300).

Djatikultuur- en boschbranden. Tectona 2, 1909 (554—616).

De exploitatie der djatiboschen op Java. Ind. Gids 31, 1909 (326—338).

Een boschpolitie instructie. Tectona 3, 1910 (156—162).

Welke voordelen geniet de inlandse bevolking op Java door een geregeld bosbeheer? Tectona 3, 1910 (263—290).

Cultuurproeven met een zestal wildhoutsoorten. Tectona 4, 1911 (389—429).

Invloed der boschen op klimaat en waterverdeling. Ind. Gids 33, 1911 (861—894).

Decentralisatie bij den Dienst van het Boschwezen in Ned. Indië. Ind. Gids, 34, 1912 (20—35).

Die natürliche Verjüngung des Djati. Proefschrift München, 1912.

Bespreking inaugurale rede van Prof. R. Beck, Tharandt: Het licht als productiefactor in het boschbedrijf. Tectona 6, 1913 (52—64).

Nieuwe boomrooimachines. Tectona 6, 1913 (155—165).

De voorziening in de houtbehoefte der theecultuur. Tectona 7, 1914 (799—819).

Regeling van het Hooger Boschbouwonderwijs. Tectona 8, 1915 (641—684).

- Beschrijving van den Djatiboom; herbewerking van hoofdstuk I van J. W. H. Cordes, De djati-bosschen op Java, Batavia 1881. Tectona 9, 1916 (851—878).
- Het djatibosch: idem hoofdstuk III. Tectona 10, 1917 (627—654 en 723—761).
- Behandeling der djatibosschen op slechte groeiplaatsen; praeadvies voor de houtvestersdienstvergadering der 2e, 5e en 6e inspectieafdeling, Salatiga 1918.
- Iets over den djati in Bantam. Tectona 11, 1918 (283—289).
- De reorganisatie van den Dienst van het Boschwezen in Ned. Indië; praeadvies 11e Alg. Vergadering VABINOI. Tectona 13, 1920 (621—660).
- Djati en Hindoes. Tectona 14, 1921 (652—658).
- De Boschinrichting in Ned. Indië. Ind. Gids 43, 1921 (973—994).
- De ontwikkeling der boschinrichting. Tectona 19, 1926 (709—737).
- De oprichting der VABINOI. Tectona 21, 1928 (420—435).
- Rede, gehouden bij de opening van het nieuwe gebouw voor het Boschbouwproefstation op 30 Juli 1931. Tectona 24, 1931 (742—748).
- Rede gehouden bij de onthulling van de Bruinsma-plaquette. Tectona 25, 1932 (1281—1310).
- De ontwikkeling van den Boschbouw in N.O.I. vanaf 1900. Voordracht, gehouden voor de Vereeniging Studiebelenen te Wageningen op 1 April 1935. Ned. Boschbouw-Tijdschrift 8, 1935 (209—213, 270—275, 314—321 en 350—353).
- Inleiding bij het laatste nummer van Tectona 43, 1955 (153—154).
- Iets over grondrechten. Tectona 43, 1955 (158—168).